

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 22

Hususi şahıslara ait eski eserlerle tarihî âbidelerin istimlâki hakkındaki 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 ncı maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Adalet komisyonları raporları (1/108)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1681/417

7 . 2 . 1962

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 6 . 2 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «Hususi şahıslara ait eski eserlerle tarihî âbidelerin istimlâki hakkındaki 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 ncı maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

GEREKÇE

Bir gayrimenkulün eski eser veya tarihî âbide olup olmadığı noktasından vâkı olacak ihtilâflarda Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından verilen kararlar aleyhine idari veya kazai merciler nezdinde hilâfı iddia edilemeyeceğine mütaallik 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin son fıkrası hükmü hukuk devleti anlayışı ile bağdaşamadığı gibi idarenin hiçbir eylem ve işlemi hiçbir halde yargı mercilerinin denetimi dışında bırakılmıyacağına mütaallik Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 114 ncü maddesine muhalif olduğundan mezkûr fıkranın çıkarılmak suretiyle maddenin değiştirilmesi,

Alâkalı idarelerce bu kanuna istinaden verilecek istimlâk kararları aleyhine kaza mercilerince icranın tehirine karar verilemeyeceğine dair 6 ncı madde hükmü de hukuku muhtel olan kimsenin kaza merciine başvurmasını önleyici vasfı itibariyle hukuk devleti anlamı ile telif edilemeyeceği gibi vatandaşın meşru bütün vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde dâvacı veya dâvalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiboldüğünden bahseden Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 31 nci maddesine aykırı bulunduğundan bu maddenin kaldırılması uygun görülmüştür.

Millî Eğitim Komisyonu tezkeresi

Millet Meclisi
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. : 1/108
Karar No. : 10

11 . 4 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Başkanlığınız tarafından komisyonumuza havale buyrulan «Hususi şahıslara ait eski eserlerle tarihî âbidelerin istimlakı hakkındaki 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 ncı maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı» Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu:

7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin son fıkrası hükmünün hukuk devleti anlayışıyla bağdaşmadığı ve Anayasanın 114 ncü maddesine muhalif olması gerekçesiyle, teklif edilen kanun tasarısının gerekçesinde (Bir gayrimenkulün eski eser veya tarihî âbide olup olmadığı noktasından vâkı olacak ihtilâflardan Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından verilen kararlar aleyhine) idari ve kazai merciler nezdinde müraعات hakkı tanımak istenmekte ise de; teklif edilen 5 nci madde de (gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu kararlarına itibar olunur) demek suretiyle kesin bir hüküm vaz'etmek hususu, kanun mahiyetinde görülerek kazai mercileri de bağliıyacağından, gerekçesinin Anayasanın 114 ncü maddesine tamamen muhalif olduğu kanaatine varılarak komisyonumuz bir kere de Anayasa Komisyonunun mütalâasını aldıktan sonra tekrar müzakere edilmesine karar vermiştir.

Anayasa Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Millî Eğitim Komisyonu
Başkanı Y.
Tahsin Demiray

Anayasa Komisyonu mütalâası

Millet Meclisi
Anayasa Komisyonu
Esas No. : 1/108
Karar No. : 20

18 . 4 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Başbakanlığın Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi ifadeli, 7 Şubat 1962 tarihli ve 71 - 1681/417 sayılı yazısıyla Yüksek Başkanlığa arz edilen «Hususi şahıslara ait eski eserlerle tarihî âbidelerin istimlakı hakkındaki 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 ncı maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı» nın 5 nci maddesinin 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 114 ncü maddesine uygun olup olmadığı hakkında, Millî Eğitim Komisyonundan vâkı 11 Nisan 1962 tarihli ve Esas No. 1/108, Karar No. 10 sayılı mütalâa talebi, aynı tarihte komisyonumuza havale buyurulmakla, komisyonumuzun 18 Nisan 1962 günü Birleşiminde incelendi ve aşağıdaki hususlar kararlaştırıldı :

1. 28 Şubat 1960 tarihli ve 7463 sayılı Hususi şahıslara ait eski eserlerle tarihî âbidelerin istimlakı hakkındaki Kanunun 5 nci maddesinin, «Mezkûr Kurulca bu hususta verilen kararların idari veya kazai merciler nezdinde hilâfı iddia edilemez ve kaldırılması istenemez.» şeklindeki 2 ncü cüm-

lesinin kaldırılmasını istihdaf eden Hükümet tasarısı Anayasanın 114 ncü maddesi hükmünün bu alanda yerine getirilmesi bakımından tamamen yerindedir. Filhakika, Hükümet tasarısının gerekçesinde de belirtildiği veçhile, bu suretle, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun kararlarına karşı, genel hükümler dairesinde Danıştaya başvurmak kendiliğinden mümkün olacaktır.

Hükümet tasarısında derpiş edildiği şekilde, «bir gayrimenkulün eski eser veya tarihi âbide olup olmadığı noktasından vâkı olacak ihtilâflarda, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu kararına itibar olunur.» denmesi, bu kurulun kararlarının, Anayasanın 114 ncü maddesine aykırı bir tarzda, yargı denetimi dışında bırakıldığı mânasına gelemez. Bu hükmün mânası, sadece 7463 sayılı Kanunu ve bu kanun gereğince 6830 sayılı Kanunu uygulayacak olan idari merciler için, bahis konusu Kurulun kararına uymanın bir mecburiyet olduğudur.

Gerçekten, 7463 sayılı Kanunun 5 nci madde inin 2 nci cümlesi kaldırılınca, Anayasanın 114 ncü maddesi hükmü ve Danıştaya müracaatle ilgili genel hükümler kendiliğinden tatbik olunmak iktiza eder.

Hattâ, Anayasanın 114 ncü maddesinin, 25 Ekim 1961 günü yürürlüğe girmekle, 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin 2 nci cümlesi hükmünü esasen ortadan kaldırdığını ileri sürmek de doğru olur.

2. Bununla beraber, Hükümet tasarısında teklif edilen metnin sonundaki «itibar olunur» ibaresinin, yargı denetimini bertaraf edici bir mâna taşımadığının açıkça belirtilmesi suretiyle tatbikattaki muhtemel tereddütlerin kesin olarak önlenmesi doğru olacağı cihetle; Hükümet tasarısındaki metne bir ikinci cümle ilâve edilerek, bahis konusu Kurul kararları aleyhinde genel hükümler dairesinde Danıştaya başvurma hakkının mahfuz tutulduğunun belirtilmesi de faydalı mütalâa edilmiştir.

3. Millî Eğitim Komisyonuna havale olunmak üzere, Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Anayasa Komisyonu Başkanı	Sözcü		
Ankara	İstanbul	Amasya	Ankara
B. Apaydın	C. Kırcı	N. Şener	F. Borekçi
Balıkesir	Çorum	Erzincan	Kars
A. A. Bolak	A. Güler	H. Atabeyli	K. Güven
Konya	Malatya	Sivas	Urfa
F. Özfakih	A. Akşit	G. Sarısözen	A. Akan
			İnzada bulunamadı

Millî Eğitim Komisyonu raporu

Millî Meclisi

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No: 1/108

Karar No: 15.

2 . 5 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Başkanlığınızca komisyonumuza havale buyurulan «Hususi şahıslara ait eski eserlerle tarihi âbidelerin istimlakî hakkındaki 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 ncü maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı» ile Anayasa Komisyonunun mütalâası Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu :

Kanun tasarısının müzakeresinde, Anayasa Kanununun ruhuna, kanun metninin aykırı olup olmadığı bakımından komisyonumuz bir kere de, Anayasa Komisyonunun mütalâasının alınmasına

karar vermiş ve gelen mütalâada, kanun metninin Anayasa Kanunu ruhuna aykırı olmadığı, yalnız Hükümet tasarısının metninin birinci maddesine aşağıda yazılı bir ikinci cümle ilâvesinin faydalı olacağını belirtmiştir.

«Bahis konusu kurul kararları aleyhinde, genel hükümler dairesinde Danıştaya başvurma hakkının mahfuz tutulması.»

Komisyonomuzca Anayasa Komisyonunun belirttiği hususları yerinde ve isabetli bularak, Hükümet tasarısının birinci maddesine yeniden ikinci bir cümle ilâve edilmesine ittifakla karar vererek, tasarının birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 1. — 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 5. — Bir gayrimenkulün eski eser ve tarihi âbide olup olmadığı noktasından vâkı olacak ihtilâflarda gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu kararına itibar olunur.

Ancak bahis konusu kurul kararları aleyhinde, genel hükümler dairesinde Danıştaya başvurmak hakkı mahfuzdur.»

Tasarının ikinci, üçüncü ve dördüncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Adalet Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Komisyon Başkanı	Sözcü	Kâtip	
İstanbul	Sakarya	Ordu	Ağrı
<i>Tahsin Demiray</i>	<i>Burhan Akdağ</i>	<i>Şadi Pehlivanoglu</i>	<i>Rıza Polat</i>
Artvin	Aydın	Aydın	Bingöl
<i>Saffet Eminagaoglu</i>	<i>Melâhat Gedik</i>	<i>M. Şükrü Koç</i>	<i>M. Sıddık Aydar</i>
Denizli	Erzurum	Giresun	Giresun
<i>Remzi Şenel</i>	<i>Cevat Dursunoğlu</i>	<i>Nizamettin Erkmen</i>	<i>Naim Tirali</i>
Nevşehir	Tekirdağ	Tunceli	Tunceli
<i>Ali Baran Numanoglu</i>	<i>Turhan Kut</i>	<i>Vahap Kışoğlu</i>	<i>Fethi Ülkü</i>

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No: 1/108
Karar No: 14

25 . 12 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Hususi şahıslara ait eski eserlerle, tarihî âbidelerin istimlâki hakkında 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 nci maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı, Millî Eğitim Komisyonu raporu ve Anayasa Komisyonu mütalâasıyla birlikte Komisyonumuza havale edilmiş olmakla tetkik ve müzakere edildi :

Hükümet tasarısının Millî Eğitim Komisyonunca yapılan tadili de uygun mütalâa edilerek, değişik şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Havalesine uyularak Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı	Başkanvekili	Sözcü	
Denizli	Erzurum	Giresun	Artvin
<i>Hüdaî Oral</i>	<i>Nihat Diler</i>	<i>Ali Cüceoğlu</i>	<i>Saffet Eminagaoglu</i>
Çanakkale	İstanbul	İzmir	Maraş
<i>Burhan Arat</i>	<i>Sabri Vardarlı</i>	<i>Mustafa Uyar</i>	<i>Hasan Fehmi Evliya</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Hususi şahıslara ait eski eserlerle tarihî âbidelerin istimplâki hakkındaki 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 ncı maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 5. — Bir gayrimenkulün eski eser veya tarihî âbide olup olmadığı noktasından vâkı olacak ihtilâflarda, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu kararına itibar olunur.»

MADDE 2. — 7463 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

6 . 2 . 1962

Başbakan
İ. İnönü

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

A. Eyidoğan

Devlet Bakanı

T. Feyzioğlu

Devlet Bakanı

A. Doğan

Devlet Bakanı

N. Ökten

Devlet Bakanı

N. Su

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Hususi şahıslara ait eski eserlerle tarihî âbidelerin istimplâki hakkındaki 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 ncı maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 5. — Bir gayrimenkulün eski eser veya tarihî âbide olup olmadığı noktasından vâkı olacak ihtilâflarda, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu kararına itibar olunur.

Ancak bahis konusu Kurul kararları aleyhinde genel hükümler dairesinde Danıştaya başvurmak hakkı mahfuzdur.»

MADDE 2. — Tasarının ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Hususi şahıslara ait eski eserlerle tarihî âbidelerin istimplâki hakkındaki 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 ncı maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millî Eğitim Komisyonunun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Adalet Bakanı
S. Kurutluoğlu
Millî Savunma Bakanı
İ. Sancar
İçişleri Bakanı
A. Topaloğlu
Dışişleri Bakanı
S. Sarper
Maliye Bakanı
Ş. İnan
Millî Eğitim Bakanı
H. İncesulu
Bayındırlık Bakanı
E. Paksüt
Ticaret Bakanı
İ. Gürsan
Sa. ve So. Y. Bakanı
S. Seren
Gümrük ve Tekel Bakanı
Ş. Buladoğlu
Tarım Bakanı
C. Oral
Ulaştırma Bakanı
C. Akyar
Çalışma Bakanı
B. Ecevit
Sanayi Bakanı
F. Çelikbaş
Ba.-Ya. ve Turizm Bakanı
K. Evliyaoğlu
İmar ve İskân Bakanı
M. Güven